

धनुः शत्रोरपकामं कृणोति धन्वना सर्वाः प्रदिशो जयेम ॥३१॥

धनुः स्तूयते । धन्वना धनुषा कृत्वा वयं गाः धेनूः जयेम । धन्वना आजिं मार्गं जयेम अजलि गहन्ति यस्मिन्नसावाजिर्मार्गः । तीव्राः उग्राः समदः संग्रामान्धन्वना जयेम । धनुः शत्रोरपकामं मनोरथाभावं कृणोति करोति कामस्याभावो ऽपकामम् अव्ययं विभक्तीत्यादिना [पा० २.१.६.] अर्थाभावेऽव्ययीभावः । किं च धन्वना सर्वाः प्रदिशो जयेम । ईदृशो धनुःप्रभावः ॥३१॥

वक्ष्यतीवेदागनीगन्ति कर्णं प्रियं सखायं परिष्वजाना ।

योषेव शिङ्गे वितताधि धन्वन्त्याऽऽयं समने पारयन्ती ॥३०॥

इया स्तूयते । इयं इया धन्वन् धन्वनि धनुषि अधि वितता उपरि विस्तारिता सती शिङ्गे अव्यक्तशब्दं कुरुते शिति अव्यक्ते शब्दे अदादिः इदितो नुम् धातोरिति [पा० ७.१.५८.] नुम् । का इव योषेव यथा योषा कामिनी कामुकरज्जनायाव्यक्तं वदति एवमियमपि । कीदृशी इया समने संग्रामे पारयन्ती पार तीर कर्मसमाप्तौ अदन्तः संग्रामादुत्तारयन्ती विजयं कुर्वन्तीत्यर्थः । इयं का या इया कर्णमागनीगन्ति आकृष्टा सती योदुः कर्णं प्रत्यत्यर्थमागहति यङ्लुकि गमेः वृषम् । कीदृशी उत्प्रेक्ष्यते वक्ष्यतीव वक्तुमिहतीव अन्योऽपि वक्तुमिहन्कर्णं प्रत्यागहति । प्रियं सखायमिष्टं मित्रं वाणावृषं परिष्वजाना आलिङ्गन्ती स्वजेः शानचि शपः श्लौ सति द्विवम् । इत् पादपूरणार्थः ॥३०॥

तेऽआचरन्ती समनेव योषा मातेव पुत्रं विभृतामुपस्थे ।

अप शत्रून्विध्यतां संविदानेऽआर्त्तं इमे विष्फुरन्तीऽअमित्रान् ॥३१॥

धनुःकोटी स्तूयते । ते प्रसिद्धे इमे आर्त्ता आर्त्तौ धनुःकोटी उपस्थे उत्सङ्गे मध्यभागे विभृतां धारयतां शरमिति शेषः । तत्र दृष्टान्तः माता पुत्रमिव यथा जननी पुत्रमुत्सङ्गे विभर्ति । शत्रून् अपविध्यतां ताडयतां च । कीदृश्यौ आर्त्तौ आचरन्ती आचरन्त्यौ आगहन्त्यौ धानुष्कं प्रति तत्र दृष्टान्तः समना योषा इव वचनव्यत्ययः समना समानमेकपतिगतं मनो ययोस्ते समनसौ विभक्तेर्देशः